

Reis senior dierenartsen naar Noord-Portugal en – Spanje van 14 t/m 21 mei 2017

Het verslag is de eerste twee dagen geschreven door Siebe Henstra de overige door Arnold Stokhof. Foto's zijn van Jac Engel, Siebe Henstra en Gerben de Boer (ook het filmpje)

14-05-2017 Zondag

Omstreeks 11.30 uur waren alle reisgenoten geloof ik wel verzameld bij de ingang van het vliegveld van Eindhoven en kon Emmy onze reisleidster de tickets uitdelen. Na een voorspoedige reis, waarbij de stoelen waren voorverwarmd door de deelnemers aan de eerste reis, landden we bij het enorme vliegveld van Porto (5.000.000 passagiers/jaar) waar we na een flinke kuier werden opgewacht door Henk van Dam en Frans Sluyters in een leeg barretje in de grote hal van het vliegveld met koffie en broodjes. We kwamen zo gelijk weer in een *ah mood*.

Een bus stond klaar om ons in eerste instantie naar het oude Porto te brengen voor een rondwandeling met een prima gids. Vanuit de bus konden we een blik werpen op een prachtig modern concertgebouw ontworpen door Rem Koolhaas.

Casa de Musica van Rem Koolhaas

Porto is gesitueerd aan de monding van de rivier de Douro, is een van de oudste (300 jaar BC) steden van Europa en heeft dus veel oude gebouwen, kerken, en dergelijke. Ook de naam Portugal komt hier vandaan. Het moderne Porto heeft ruim twee miljoen inwoners (tweede stad). De oude gebouwen, kerken en huizen werden gebouwd met grijswordend gesteente, dus nogal saai. Tegenwoordig zouden ze worden geverfd, maar in vorige eeuwen zijn ze vaak betegeld met onder andere patronen en voorstellingen van landelijke, oorlogs- en andere taferelen in diverse kleuren, maar ook vaak uniek wit/blauw, zowel binnen (o.a. het station) als buiten (o.a. een oude kerk).

Opvallend is ook een winkel/uitgaansgebied onder begroeide daken met min of meer oude olijfbomen. In een etalage was het prachtige fillegrainwerk in goud te zien waar Porto ook een naam in heeft. De excursie eindigde op terrasjes bij de Douro.

Wachten op het eerste drankje in Portugal

Op de Douro varen onder andere ‘traditionele houten rondvaartboten’ die vroeger als zeilschepen de port aanvoerden vanuit het achterland om in Vila Nova da Gaia (de zuidzijde van de rivier bij Porto) te worden klaargemaakt voor verder gebruik en/of transport (ook export). Tegenwoordig gaat het transport daar naartoe over de weg en wordt de Douro voornamelijk gebruikt door cruiseschepen die tot de Spaanse grens kunnen varen via een aantal sluizen, en de reeds genoemde karakteristieke rondvaartbootjes voor korte tripjes.

Met een andere chauffeur (Manuel) voor de rest van de week, ongeveer 2,5 uur in meer of minder noordoostelijke richting over goede wegen door een mooi landschap, met goed verzorgde bebouwing en vooral wijn bouw en olijfbomen. Er werd al gezongen tijdens de rit en ook werd er een begin gemaakt met het verhalen van anekdotes en wederwaardigheden. Ons hotel was in Vila Pouca de Aguiar waar we om ongeveer 20.30 uur onze eerste warme maaltijd van de reis genoten.

15-05-2017 Maandag

De bus van Grupo Bijleveld startklaar bij het hotel in Vila Pouca de Aguiar

Deze dag zal vooral in het teken staan van de portwijn en de rivier de Douro die daar een belangrijke rol bij speelt en heeft gespeeld. We vertrokken om ongeveer 8.45uur in zuidelijke richting naar de Douro. In Peso da Regua (aan de Douro) werden de inkopen gedaan voor de picknick en was er tijd voor Henk's koffie. De brug waarover

we onze route hadden moeten vervolgen was afgesloten, met als resultaat een spectaculaire rit over kronkelige wegen (voor de mensen met hoogtevrees een voorproefje) naar de volgende brug, waardoor we ongeveer een uur te laat bij de Quinta do Seixo/Sandeman aan kwamen. Daardoor moest het schema in verband met andere groepen aangepast worden en konden we eerst genieten van het schitterende uitzicht over het dal van de Douro met al zijn wijngaarden aan beide kanten.

Waar kennen wij de middelste dame van ?

Bij de rondleiding werden we geïnformeerd over de geschiedenis van Sandeman (een Schot) de oprichter in 1768 en Seixo de huidige eigenaar. Verder over de productiemethoden van witte, ruby en tawny port. Afhankelijk van de soort en de kwaliteit van de druiven worden deze door robotplatvoeten platgeperst in bakken met afvoer naar containers voor verdere processen. Uiteindelijk belandt het merendeel in eikenhouten vaten voor twee jaar tot vele jaren. Dat eikenhout komt vooral uit speciale bossen in Zuid Frankrijk. Deze langst rijpende porten behoren tot de Tawny-soort en de prijs per fles kan dan oplopen tot 150 euro of meer voor een fles van ongeveer 20 jaar oude port (ook 40 jaar is mogelijk). Weetje: afgekeurde oude vaten worden in Groot Brittannië weer gebruikt om whisky op te slaan. Aan het eind van de rondleiding was de verwachte proeverij, waarbij weinig werd uitgespuugd en ook genoten kon worden van een magnifiek uitzicht.

Nog steeds wat achter op het schema gingen we naar de volgende afspraak in Pinhão; een plaats iets stroomafwaarts van de Quinto aan de noordzijde van de Douro. De bus parkeerde bij een oud stationnetje met enkele mooie tegeltableaus, vanwaar we te voet afdaalden naar de Douro om ons vervolgens in te schepen op een *lookalike* van de vroeger gebruikte transport scheepjes, maar nu

met motor dus. De schipper sprak redelijk Engels en hij gaf een aardige uitleg over de rivier en omgeving. Van Pinhão tot de Spaanse grens 80 km en tot de zee bij Porto 120 km. Voor een stuw is de diepte gemiddeld 40 m en er na 4 m. Er zijn 5 stuwen met sluis voor schepen tot 83 m lang en 11,40 m breed. Het hoogste verval is 35 m. Stroomopwaarts zijn op de grens met Spanje en in Spanje nog een flink aantal dammen vooral voor het opwekken van elektriciteit. Totale lengte 897 km.

We voeren door het kerngebied (met een microklimaat) van de portwijn. Beide oevers met wijngaarden van diverse leeftijden. Ook die net geruimd waren en waar de nieuwe aanplant nog moest plaatsvinden. De nieuwe aanplant mag vier jaar worden bewaterd (via druppelleidingen), daarna is het voor echte port verboden, om te voorkomen dat de druiven te groot worden. Kleine druiven zijn zoeter en verhogen de kwaliteit. De eerste oogst gebeurt na drie jaar. Oude planten - van 25 jaar en ouder - kunnen wortels hebben tot 20m. diep tussen het gesteente door. De wijnhuizen zijn momenteel vooral in handen van grote "multinationals," met grote naamborden langs de oevers. Ook stonden hier en daar olijfbomen en op de steile stukken bosschages. Op de Noordoever loopt de historische spoorlijn, onder andere met een brug van voor 1900.

We meerden weer af in Pinhão na deze interessante tocht van ongeveer een uur. Het weer was prachtig. Henk was ter plaatse met de picknick op banken en tafels en met bomen.

Er restte ons nog een tocht van meerdere uren en volgens Frans de mooiste van onze reis met eerst nog de zeer verzorgde wijngaarden, overgaand in een wat ruiger landschap in zuidoostelijke richting naar de Spaanse grens. En inderdaad slingerde de chauffeur ons op professionele wijze door het vaak adembenemende landschap en langs en over rivieren. De tussenstop was in Trancoso, een oud vestingstadje met een indrukwekkende poort, oude straatjes en muren en resten van een kasteel (van ongeveer 980 AC) met een moderne opgang met gegevens over haar geschiedenis, restauraties enzovoort. Er was voldoende tijd om de benen te strekken en een café op het plein (met 'zwerfhonden') klandizie te geven.

De oude stadspoort van Trancoso

Het laatste traject leidde ons over de Spaanse grens naar het oude Fuerte de la Concepcion gebouwd in 1663/64 voor 1500 infanteristen en 200 cavaleristen. Het werd gebruikt bij diverse oorlogen. Onder andere een waarbij de Engelsen de Fransen versloegen in 1811 en 1812 (Wellington).

Ook speelde het een rol bij de strijd tussen Portugal en Spanje in verband met de onafhankelijkheid van Portugal. Na de onafhan-

kelijkheidsoorlog verviel het in de 20ste eeuw. De stenen werden gebruikt voor huizenbouw in de omliggende dorpen, en kinderen uit het naburige dorp Aldea del Obispo speelden er.

Verder is er een jaarlijks festival op de grote binnenplaats en toeristen, die kwamen voor de dikke muren en het indrukwekkende sterrenpatroon van de architectuur. Het ligt als een steeneiland op de Salamancavlakte.

In 2006 kreeg het een andere eigenaar, die onmiddellijk begon met de restauratie van Fuerta de la Concepcion, waardoor het mogelijk is voor ons om daar de nacht door te brengen in de voormalige manschappenverblijven en te dineren. Het heet nu Hotel Domus Real Fuerte de la Concepcion.

De entree is al bijzonder met je koffer achter je aan onder een poort door en via een brug over een droge gracht naar de receptie. Via de binnenplaats naar je "slaapzaal". Deze blijkt de helft van een lange nis waar vroeger vele soldaten bivakkeerden. Met aan de buitenkant twee schietgaten zodat een indringer de 'fortgracht' niet zomaar kon oversteken. In het midden een unit met een badkamer. Nog even met de ondergaande zon over het met gras bedekte dak gelopen en toen een voortreffelijk diner ook in een nis en er werd weer gezongen. Met de complimenten aan Henk, dat hij ons hier naartoe heeft geleid.

16-05-2017 Dinsdag

Nadat we hadden ontbeten en de vroege vogels de omgeving van het fort reeds voor het ontbijt hadden bewonderd, vertrok de bus om 10.00 uur richting Salamanca, een stad waarvan bekend is dat hier reeds twee eeuwen voor Christus al Kelten woonden. De stad heeft de oudste universiteit van Spanje, die is gesticht in 1218. Jammer is dat ten tijde van de Napoleontische oorlogen als gevolg van de slag bij Salamanca in 1812 er veel verwoest is.

De busreis van drie uur voerde door een lieflijk landschap met weilanden waarin we veel eiken, bosschages, ooievaars, vleesvee en ook op diverse plaatsen grote poelen en koppels zwarte varkens zagen.

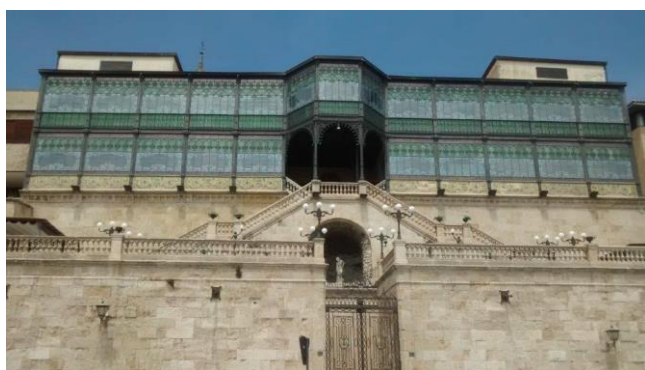
De Iberico varkens

De Iberico varkens

Tijdens de busrit voerden diverse reisgenoten het woord. Het werd hierbij ook duidelijk dat Wim Sturkenboom bijzonder geëmotioneerd werd door de vele ooievaars die we steeds weer zagen. De reden hiervoor lichtte hij toe: zijn achternaam heeft een relatie met het Duitse woord Storch (m) dat ooievaar betekent.

Het bleek dat genoemde zwarte varkens vooral werden gehouden voor de productie van rauwe ham. We hebben een kijkje genomen bij een zwijnenbedrijf buiten de omheining. De conclusie was onontkoombaar dat deze extensieve wijze van varkenshouderij wel tot een authentiek product moet leiden! Onderweg werden inkopen gedaan in een hiervoor geschikte plaats, waar ook koffie gedronken werd, geluncht en gebruik gemaakt van het sanitair.

Al met al kwam hiermee het ogenblik naderbij waarop we onze gids voor Salamanca zouden ontmoeten om 14.00 uur. Zij leidde ons de stad rond. In een gebouw was de marktplaats ofwel mercado central van de stad waar diverse voedingsmiddelen stonden uitgesteld. Opvallend waren de grote hoeveelheid hammen, maar ook complete biggetjes klaar om als geheel varkentje in de oven te worden klaargemaakt. De prijs van een ham van ongeveer 8 kg bedroeg 100 euro! Deze markt staat dichtbij de indrukwekkende Plaza Mayor waar voorheen stierengevechten werden gehouden. We zijn ook langs de historische gebouwen van de katholieke universiteit gelopen, gehuisvest in de oude Sint Maartenskerk. Ook de historische gebouwen van de openbare universiteit hebben we gezien: Cathedral Vieja en Cathedral Nueva.

Een van de Universiteitsgebouwen

Casa Liz Art Nouveau en Art Deco Museum

Opvallend waren de teksten buiten op de muren aangebracht door gepromoveerden van deze universiteit. Ook de karakteristieke schelpen van bedevaartgangers naar Santiago de Compostella sierden het Palacio de Anaya. De binnenplaats van dit paleis gaf een beeld zoals men zich voorstelt bij de Moorse bouwstijl in Spanje.

Na het bezoek aan het centrum van Salamanca en een Romeinse brug met stier gingen we in de bus op weg naar Guijuelo om een hammenfabriek van de Gruppo Viktor Gomez (almadeiberico.com) te bezoeken. In dit bedrijf werd het drogen van de hammen getoond. Gebruikmakend van droge koude lucht afkomstig van de met sneeuw bedekte bergtoppen rond het dal, werden de hammen van de juiste kwaliteit - van varkens die 500 kg eikels hadden gegeten! - na het zouten gedroogd. Het gewicht van een ham van 12 kg daalde tot 8 kg door vochtverlies. Dit werd bereikt door na het zouten de hammen af te spoelen en dan de droge lucht het werk te laten doen. Uit het spoelwater werd het zout teruggewonnen en hergebruikt.

Voor de rondleiding in de gekoelde ruimtes werd iedereen gekleed in een plastic jas en voorzien van een mondkapje. De achter- en voorbouten werden gebruikt voor de gedroogde ham en wat overbleef bij de slacht werd gebruikt om heerlijke worsten te maken. Na afloop van deze excursie stapten de gidsen in hun auto en gingen voor de bus uit naar een proeflokaal, Degustacion de Ibericos waar we werden getrakteerd op twee soorten van genoemde worst en op machinaal en handmatig gesneden ham uit de zojuist bezochte fabriek. Het hierbij geserveerde water en de wijn werd met

enthousiasme genoten. Een zeer geslaagde excursie die werd afgesloten met een uit volle borst gezongen "Ja dat voelen wij." <https://youtu.be/1U7-5G69eal>

De Hammen en wijn smaakten goed!

We vervolgden onze tocht nu terug naar Salamanca "Gran Hotel Corona Sol." Nadat we ons geïnstalleerd hadden, werd het diner om 20.00 uur geserveerd. Hierna werd ruimte geboden voor een stadswandeling naar het Centrum waar de Plaza Mayor om de eerder genoemde historische gebouwen die nu fraai verlicht waren te bewonderen.

17-05-2017 Woensdag

Na een genoeglijk ontbijt in het hotel vertrokken we om 8.45 uur. We gingen weer naar het westen richting Portugal, Braganca. De route voerde over landweggetjes waardoor we een duidelijk beeld konden krijgen van landelijk noord Spanje. Weidegebied met ooievaars, veel steeneiken waarvan diverse duidelijk waren gesnoeid, wellicht om meer bescherming te bieden tegen de zon door de kruinen te verbreden. In meerdere weiden liepen runderen, zowel voskleurige limousines als zwarte vechtrunderen met hun naar voren gerichte grote horens. Bij een grote koppel zijn we uitgestapt om ze van dichtbij te kunnen bekijken. In de weilanden vielen grote aantallen ronde betonnen bakken op, welke gebruikt worden om de dieren graan bij te voeren. Het grote aantal bakken voorkomt onderlinge gevechten.

Verderop werden ook ossen met zeer forse horens gezien: witte dieren met rode poten die worden gebruikt om in de stierenvechtersarena eventuele kreupel lopende vechtstieren veilig uit de arena te begeleiden. Immers, kreupele vechtstieren leiden tot heftige protesten van het publiek dat alleen te bedaren is door een andere stier te laten figureren.

De ossen met hun enorme horens

In een smal straatje van het dorp Sando liepen we vast om 10.10 uur 's morgens. Deze uitdaging bood de chauffeur de mogelijkheid zijn grote kwaliteit te tonen om te manoeuvreren met een te grote bus door te kleine straatjes. We vonden de richting Fermoselle terwijl het zachtjes begon te regenen. De grote Almendra waterkrachtcentrale, in 1970 gebouwd in een zijtak van de Douro, vormde ons volgende doel. Door de droogte van de laatste tijd werd geen stroom opgewekt, want het gehele stuwmeer stond nagenoeg droog, zodat er geen turbine draaide! Er vlogen wel veel huiszwaluwen en een aantal van de vrij zeldzame bergzwaluwen. Ondanks de regen zijn we uitgestapt om het imposante betonnen bouwsel te bekijken.

De Almendra stuwdam

Hierna vervolgden we onze weg en arriveerden om ongeveer 13.00 uur in Fermoselle. In de week die aan onze reis voorafging, ontmoette de groep bij een tankstation een Amerikaan, kleinzoon van een vroegere Joodse inwoner van Fermoselle. Voor de tweede wereldoorlog was zijn grootvader naar Cuba gevlucht. De kleinzoon, na fortuin te hebben gemaakt in Amerika, ontwikkelde een bijzondere interesse in de Spaanse geboorteplaats van zijn grootvader. Hij verzamelde bijzonder veel kennis

Het kasteel van Braganca

over de geschiedenis van dit gebied. Omdat telefonisch contact met deze Amerikaan niet lukte, ging Henk in het tankstation van Fermoselle vragen naar zijn adres. Het werd gegeven en hij trof de man thuis aan en wist hem te bewegen mee te gaan naar een kroeg in het dorp, waar “Jorge Luis Garrido” op zijn Spaans (mail: garrido1mail@gmail.com) en op zijn Amerikaans George geheten, een indruk gaf van zijn kennis. De plaats heeft ondergronds nog veel Romeinse resten en in 1495 werd een belangrijk deel van de Spaanse wijnhandel

beheerst door deze plaats waar ook nu nog de ruïne van het paleis van de koning van Spanje is te bezichtigen. Zowel in de Romeinse tijd tot deze periode werd ruimhartig gedacht over andere nationaliteiten met als gevolg veel handel en een grote welvaart. Deze denkbeelden veranderden, totdat er op een zeker ogenblik zelfs overheidsmaatregelen kwamen die beperkingen oplegden. Joden mochten bijvoorbeeld niet langer hun religie beleven en werden gedwongen zich te bekeren tot het katholicisme. Dit resulteerde in vluchtelingen maar ook in het ontstaan van de “conversos:” mensen van Joodse afkomst die niet meer mochten leven volgens de Joodse traditie en dit moesten afzweren. Nageslacht van deze mensen leeft nog in groten getale in deze plaats.

George heeft uit deze historie, en op grond van zijn opvatting dat Joden over de gehele wereld relatief welvarend zijn, zijn mening gevormd. Hij meent dat het voor het geluk en welzijn van de mensheid noodzakelijk is de aarde tot één geheel te maken, ongeacht de bestaande levensbeschouwingen en nationaliteiten. Dit ideaal tracht hij inhoud te geven door een door hemzelf gesponsorde dependance van de Israëlische Ben Goerion Universiteit hier in deze grensplaats te vestigen. Die heeft als belangrijke studierichtingen filosofie, de Spaanse taal en letterkunde, de Hebreeuwse taal en letterkunde en Chinese taal en letterkunde. Naar zijn mening zou dan de grootsheid van deze plaats door een grote toevloed van internationale studenten zich opnieuw gaan ontwikkelen. Henk van Dam vond het wel wat lang duren en organiseerde ondertussen de lunch, zodat we om 14.30 uur zowel geestelijk als lichamelijk gevoed weer in de bus zijn gestapt. We gingen weer de grens over en waren om 15.10 uur in het Portugese Braganca, 20 km over de Spaanse grens.

In deze plaats bezochten we het uit 1128 stammende kasteel annex militair museum, waarna we om 17.30 uur naar ons hotel, Estalagem Turismo (www.hotelestalagemturismo.com) zijn gegaan.

Het diner werd voorzien om 19.00 uur.

18-05-2017 Donderdag

Na het ontbijt - sinaasappel moet in ontbijtzaal gegeten worden en mag niet mee naar buiten - vertrokken we om 8.30 uur lokale tijd. De rit voert door een natuurgebied genaamd Parque de Campismo, richting Lalin. In Verite zien we een kasteel op de monte Rey.

Henk van Dam doet lunch inkopen waarna we een melkveebedrijf gaan bezoeken. Dat dit bedrijf de aandacht kreeg werd mede veroorzaakt door het feit dat dit vanaf de snelweg zichtbaar was. Het bezoek was voor de bedrijfsleider een volledige verrassing, maar volgens Henk was dit juist gunstig omdat dan niet alles vooraf mooier wordt gemaakt dan het is! De huisvesting van de 290 melkkoeien, de uitrusting van de melkstal (geen robot, twee maal 10 melkstellen) en het bijbehorende jongvee was passend in het zachte klimaat van de streek. De runderen zijn Holstein-Frisians en volgens de bedrijfsleider produceerden de dieren rond de 10 000 kg melk per dier/ jaar. Het bedrijf had een oppervlakte van 300 hectare. Het weiland zag en florissant uit.

Na het bezoek werd op een plein met bankjes in Aloriz geluncht en konden we voor een sanitaire stop in een café terecht waar we ook een lekkere kop koffie konden drinken. Vervolgens bezochten we een prachtige waterval welke je alleen te voet kon bereiken. Ook deze wandeling was zeer de moeite waard. Met name de exotische vegetatie en de kurkeiken die je van dichtbij kon bekijken maakten de tocht zeer geslaagd.

Na een prachtige wandeling aangekomen bij de Cascade de Toxo in de buurt van Lalin

Door de droogte was de waterval niet op volle sterkte maar zij gaf toch een imposante indruk.

Om 19.00 uur kwamen we aan bij het hotel, Torre Do Deza" (www.torredodezahotel.com), waar we twee nachten zouden verblijven. Het diner was gezellig en werd met passende liederen afgesloten. Na het diner vertrokken we naar onze kamer. De afgelopen nacht sliep Agnes slecht wegens pijn in haar rechter been, het slappe bed maar ook door mijn genes (neusverkoudheid sinds de hammenfabriek).

19-05-2017 Vrijdag

Om 6.30 uur werden we gewekt, 7.00 uur ontbijt, 7.30 in de bus om naar Santiago de Compostella te gaan. De bus stopte op een parkeerplaats dicht bij het centrum: Praza de Vigo, waar we de gids ontmoetten die een plattegrond van de stad gaf en de toiletten wees. Na een wandeling van ongeveer vijftien minuten bereikten we de kathedraal waarvan een gevel in de steigers stond maar die wel toegankelijk was via de hoofdingang. Op het plein voor de hoofdingang was een grote drinkbak voor de paarden van de pelgrims geplaatst. In de grote kerk waren veel erg barokke bijna kitscherige versieringen aangebracht. Het viel op dat het branden van kaarsjes geëlektrificeerd was: na het offeren van een muntstuk kon door op een knop te drukken een elektrisch lampje de rol van kaarsje vervullen...

Een ander opvallend fenomeen waren de rij genummerde biechtstoelen met daarop een bordje met aanduiding van de taal waarvan de biechteling zich kan bedienen.

Volgens de gids is de naam Santiago als St. Jakob te begrijpen, de Compostella slaat op de legende dat het zoekgeraakte lijk van de apostel door een aan het firmament verschenen ster (stella) in het veld (campus/ compos) is gelokaliseerd en als gevolg hiervan door zijn volgelingen kon worden geborgen en ter verering als relikwie bewaard kon worden in het hoofdaltaar van de kathedraal. Het grote wierookvat dat de geuren van de pelgrims neutraliseert, kwam mij wat kleiner voor dan ik uit de beschrijving van pelgrims had verwacht.

Na het bezoek hebben we met een deel van het gezelschap een biertje gedronken op een terras, waarna we om 12.45 weer in de bus zijn gestapt om deze fraaie groene stad achter ons te laten. We rijden naar A Coruña, gelegen op de meest westelijke punt van Spanje, een rit van ongeveer een uur. Ook nu weer vallen langs de weg karakteristieke kleine huisjes op die op poten staan, een schuin dakje hebben en versierd zijn met een stenen kruis op de nok.

Volgens onze Portugese chauffeur noemt men deze bouwsels een Espigueiro. Ze worden gebruikt om maïs te drogen buiten het bereik van ongedierte. Deze opvallende gebouwtjes komt men tegen in geheel noord Portugal en ook in de streek van Spanje waar we doorreisden. De taal die in dit deel van Spanje gesproken wordt komt meer overeen met het Portugees dan met het Spaans.

Bij aankomst in A Coruña hebben we geluncht in fraai restaurantje dat onze groep niet geheel aankon: acht mensen hebben buiten op het terras gezeten. Er was tijd tot 15.45 uur waarna we weer in de bus stapten om naar de haven van deze plaats te rijden. Dat was met name om de uit de Romeinse tijd daterende vuurtoren van Hercules, die onlangs was gerestaureerd, te bezichtigen. Na een korte sightseeing langs de kust gingen we drie kwartier later weer in de bus en kwamen om 18.00 uur aan in ons hotel in Lalin. Het diner was om 20.15 uur en werd in een goed sfeer genoten. Om 10.00 uur begaven we ons te ruste.

Poseren voor de groepsfoto op de Plaza Major in A Coruña. Fotograaf Jac Engel ontbreekt.

20-05-2017 Zaterdag

Na een verkwikkende nachtrust worden we gewekt om 7.30 uur. Het ontbijt is om 8.00 uur en we gaan om 9.00 uur weer de bus in. Meerdere reisgenoten zien een fraai bloeiende heester op meerdere plaatsen langs de weg en na diverse pogingen deze te benoemen, waarbij uiteraard Tine Beulink wordt gemist, is toch duidelijk dat het om de zogenaamde lampenpoetser gaat, voor de Latinisten Calistemon genaamd.

Om 9.30 uur passeren we de Spaanse grens en zijn dus weer in Portugal. Het doel is Ponte de Lima waar we om 10.00 uur aankomen. We krijgen van Henk van Dam anderhalf uur de tijd om dit fraaie plaatsje te bewonderen. Er blijkt een enorm luidruchtig festijn aan de gang te zijn (onze ARBO wet zou het overschrijden van de decibellen zeker afkeuren!), waarbij allerlei manifestaties onder opzwepende ritmes, versterkt tot een zodanig volume dat dit onze borstholtes doet resoneren. Onder meer zien we worstelen, judo, turnen en gewichtheffen uitgevoerd door sterk gespierde mannelijke en vrouwelijke deelnemers.

Aan de oever van de rivier staan de beelden in het gelid van een detachement romeinse soldaten, die gericht zijn op een bereden Romeinse bevelhebber aan de andere oever. De bevelhebber tracht de soldaten tevergeefs te motiveren door het water naar de overkant van de rivier te komen. De soldaten het dichtst bij de rivier hebben gebroken zwaarden als uiting van hun lafheid. De vertelling die hierbij hoort, geeft aan dat de soldaten niet durven over te steken, omdat ze vrezen dat vergetelheid optreedt zodra ze aan de overkant zijn. Alsof deze rivier eenzelfde werking heeft als de

onderwereldrivier Lethe (genaamd naar de godin van de vergetelheid) uit de Griekse mythologie: de doden drinken uit deze rivier om hun ellendige lot te vergeten.

De naam van dit plaatsje is gekozen wegens een door de Romeinen opgerichte brug over de rivier. Wij bezoeken de overzijde van de rivier. In het eeuwenoude kerkje direct over de brug staat een lijkbaar in afwachting van de begrafenis, met een overledene van 102 jaar volgens de bidprentjes naast de kist.

[Wegwijzer aan het begin van de oude Romeinse brug](#)

Wat verder is een terras waar we met ons deel van het gezelschap gezellig koffie drinken.

Om 11.30 uur zitten we weer in de bus richting Ferraga waar we onze picknick genieten. De vermoede sanitaire voorzieningen blijken echter afgesloten, zodat de noodzakelijke mictie in de natuur plaatsvindt.

[De laatste picknick van de reis](#)

Op de verdere reis passeren we Barcelos, de woonplaats van onze gewaardeerde chauffeur Manuel. Om ongeveer 14.00 uur bereiken we het bedrijf AGROAHELIX in Moure, Barcelos. Hier krijgen we een goed beeld van de vermeerdering van de “Gros Gris,” de gemakkelijker te vermeerderen slak dan de “Grand Gris” een andere wijngaardslak die voor consumptie wordt gekweekt.

Het bedrijf maakt gebruik van een halve hectare en bijpassende gebouwen. De vermeerdering vindt plaats in een koele loods waar de volwassen slakken zijn gehuisvest. De hermafrodiete dieren zoeken een partner en gaan vervolgens in copulatie gedurende veertien uur, waarbij de cloacale verbinding niet mag worden verbroken, omdat dit dodelijk is. Het vrouwelijke dier wordt bevrucht; tussen de dieren wordt tijdens dit proces een grote massa schuim gevormd.

Na de paring gaat reeds na enkele dagen de vrouwelijke partner naar een bloempotje met vochtige veengrond om daar de eieren af te zetten: 80 tot 100 stuks mooie witte korreltjes, ook wel beschreven als witte kaviaar. De eieren komen na veertien dagen uit en de jonge slakjes voeden zich met bladeren van brassica (kool) varianten en worden bijgevoerd met bietenzaad. De koolplanten groeien in plantenbakken waarin een soort pellets waaronder de slakken zich overdag schuilhouden, maar tevens bij voldoende rijpheid vanaf geraapt kunnen worden, in de zomer drie maanden nadat ze uit het ei kwamen.

Voor consumptie worden de dieren in hibernation gebracht: door koelen gaan ze in winterslaap en sluiten ze de uitgang van hun huisje met een soort plastic vliesje af. In deze toestand blijven ze zeker 9 maanden goed in de koelkast. De procreatie kan maximaal drie keer plaats vinden: de dieren sterven na de derde leg.

De culinaire bereiding gaat als volgt: slakken in lauw water opzetten en temperatuur langzaam opvoeren; als het kook punt is bereikt een uur laten koken, serveren met basilicum en knoflooksaus.

De slakken zelf houden wel van een groen blaadje

Om 16.00 uur worden de eigenaren van de kwekerij met een luid gezongen “Ja dat voelen wij...” bedankt voor de gastvrijheid.

Ongeveer 16.00 uur rijden we weg richting Braga.

Tijdens de rit biedt Wim, in verband met zijn verjaardag de volgende dag, het aperitief aan. De uitnodiging wordt met

enthousiasme aanvaard. Ook gaat de pet van Frans rond voor Manuel, en ik verwacht dat deze reis en ook het resultaat van deze inzameling, bij hem een goed gevoel zal achterlaten.

De flinke stad Braga bestaat uit een benedenstad en een bovenstad. We stappen in de benedenstad uit om het centrum te bekijken. Al snel vinden we een gezellig terras bij café Vianna waar we een biertje geserveerd krijgen. Vervolgens gaan we om 17.30 uur weer in de bus om naar de bovenstad te gaan waar we op het terrein van “Bom Jesus” uitstappen om ons laatste hotel in deze vakantie te bereiken: Hotel du Parque (www.hotelsbomjesus.pt).

Om 19.30 vind het door Wim aangeboden aperitief plaats in de bar van het hotel. Voordat wordt getoost op Wim zijn verjaardag biedt Ina Ooms-Siebenga een cadeautje aan in de vorm van een ooievaar, hetgeen door Wim uitermate wordt gewaardeerd. Dit is eveneens het geval voor de spontane felicitatietoespraak van Herman Logtenberg. Deze zeer geanimeerde borrel wordt gevolgd door het afscheidsdiner met een schitterend uitzicht op de benedenstad en de zonsondergang.

Afgesproken wordt dat we de volgende ochtend om 5.00 uur gewekt zullen worden om na een licht ontbijt om 5.30 uur te vertrekken naar de luchthaven van Oporto, zodat we om 9.15 uur kunnen opstijgen met Ryanair richting Eindhoven. Het is geheel naar verwachting gelukt.
